

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetško ljudstvo.

Izhaja trikrat na mesec.

List velja za celo leto 2 gld. 80 kr., za pol leta
1 gld. 40 kr. — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravništvo lista je v „Narodni tis-
karni“ v Kolmanovi hiši v „zvezdi“.

Vabilo na naročbo.

S 1. oktobrom se je začelo novo naro-
čenje na

„Slovenski Tednik“.

Velja za celo leto . . . 2 gl. 80 kr.
„ „ pol leta . . . 1 „ 40 „
„ „ četrt leta . . . — „ 70 „

Naročnina naj se pošilja po poštnih
nakaznicah opravništvu „Slov. Tednika“.

Domače stvari.

— (Iz Gorice) se nam piše 6. okt.: V
ponedeljek 4. okt. so imeli slušatelji kme-
tijskega kursa izlet v Lipico, kjer so videli
konje in kobile čisto arabskega plemena in
križano španjsko z arabskim plemenom.
Konji arabskega plemena imajo nekoliko
zakrivljen vrat, lepe in svitle oči, široke
prsi, okrogli život, tenke noge in posebno
trdno kopito. Arabski konj je krotek in je
tudi še v starosti dober za hitro vožnjo. Že-
leti bi bilo, da bi se s pomočjo kmetijske
družbe imenovano plemo zaradi dobrih last-
nostij tudi za Primorsko in Kranjsko pre-
skrbelo. Ko so g. slušatelji vse ogledali, kar
so se teoretično o konjereji učili, so se
peljali v Sežano k g. Polaju, ki je vse go-
spode prav prijazno sprejel in njim pokazal
čisto marijadvorsko, pingavsko in holandsko
pleme. Pokazal je g. P. tudi njegov dobro
uravnani vinski klet, v katerem se zraven
drugih sodov nahajajo tudi štiri sodi, ki vsak
po 125 vedrov vina drži. Ti sodi so kameniti
in s cementom dobro ometani.

Tudi vrt imenovanega gospoda je prav
lepo uravnan, na katerem se je videlo, da se
g. Polaj tudi s čebelarstvom in sadjerejo
peča. Iz svojega prepričanja morem reči,
da g. Polaj lep izgled v gospodarstvu do-
tičnim občanom daje. Potem smo šli v vrt
g. Scaramanga, ki je eden najlepših vrtov
na Primorskem. Kaj se vse na tem vrtu
vidi, ne bom popisoval, le toliko rečem, da
kdor bi si hotel jednaki vrt uravnati, bi si
moral veliko možnjo zlatov pripraviti.

Zdaj je bilo pa tudi na želodec treba
pogledati, kajti ura je bila uže dve po polu
dne. Podali smo se k skupnemu obedu v
čitalnico, kjer je vibrala zastava v čast ce-
sarjevega goda. Mej obedom se je napilo
na zdravje cesarja, da bi ga bog še mnogo
let ohranil. Potem so g. učitelji, ki so jako
dobri pevci, družbo s petjem kratkočasili.

— (Iz Krškega) na Dolenjskem
se nam piše 1. oktobra: Pri zadnji volitvi
občinskega zastopa izvoljen je za župana
Krške občine državni poslanec g. **Viljem
Pfeifer**. Občani so v tej volitvi zadeli
pravo. Gosp. Pfeifer ima vse lastnosti, ki
so za tako važen posel potrebne in bode
zaupanje ki ga volilci po pravici imajo vanj
gotovo popolnem opravičil. On je neodvisen
mož, bogat posestnik in neustrašen borilec
za pravice slovenskega naroda; to nam je
osvedočil s svojim vrlim vedenjem v držav-
nem zboru, kjer se je tako skrbno potegoval
za po toči unesrečene Dolenjce. Za to je pa
on tudi ljubljene svojih volilcev in za-
upanje, ki ga imajo ti v vsakem slučaju v

njega, je neomejeno. On si pa to zaupanje zna tudi ohraniti, ter se ne vstraši nobenih žrtev, kjer je treba misliti na omiko svojega naroda. Zraven tega pa tudi njegove študije, — on je absolviran jurist — delajo za novi posel posebno zmožnega. Vsak občan se bode lahko zaupno obrnil do njega, kadar mu bode treba sveta ali pomoči.

Naknadno mi je omeniti, da se je pri volitvah v odbor od nasprotne strani jako nečastno agitiralo proti narodnjakom; nemškutarskim krškim plemenskim bastardom nij bilo nobeno sredstvo preslabo, da bi zaprečili volitev gosp. Pfeiferja, katero so uže davno slutili, najbolj smešna obrekovanja, najnesramnejše podkupovanje jim je hodilo na hvalo. Znaní vitez Franken recte „riter von „Pokozlov“ se je iznebil celo bedastoče trditi, da bodo Rusi v treh mesecih pri nas ako bode Pfeifer župan. Inteligentni mestjani pak so stopili na stran narodnjakov, volili so z njimi, ter pomagali s tem za vselej ugasniti nemčursko slavo na Krškem. Naj v miru počiva!

V odboru ima novi g. župan može, ki mu bodo pri težavnem, zanemarjenem delu v imenu dobre stvari pomagali. Mej prvimi naj omenjam našega advokata g. dr. Kocelija, energičnega narodnjaka, ki bode gotovo z veseljem v korist občine vse rad storil, dalje sedi v odboru inteligentni trgovec g. Anton Lavrinšek, in narodni c. kr. sodnik g. Semen, ki je jako vnet za pravice slovenskega naroda; koncem posestnik g. Kapler od sv. Duha, ki je z neumornim agitovanjem ter moralčno oblastjo nad manj omikanimi kmeti veliko pripomogel, da je volitev tako izvrstno dovršila se; ravno tako bode -gosp. dekan in kanonik Polak v narodno korist z veseljem deloval.

Občina je del države; kakoršni so pa deli, taka je tudi celota; dolžnost občine je da domoljubno sodeluje pri kulturnem delu državnega življenja. To nalogo bode krška občina pod novim odborom, gotovo izvrstno vršila, da bode delala čast slovenski domovini in v to ime kličem: Živel novi narodni župan! Živel narodni odborniki!

— (Iz Ljutomera) se nam piše 29. sept.: Razen nemčurjev še imamo tukaj posebne tri prijatelje. Prvi je naš okrajni glavar, ta se je uže takoj, ko je semkaj prišel izrekel, da hoče učitelje v kozji rog vgnati in res najboljši učitelji v Ljutomeru nas zapuščajo katerih zmožnosti cenijo, ne samo naše šolske oblasti tukaj, temuč tudi v istem Gradcu, dobivajo povsod lahko boljše službe bodoč so izobraženi, za svoj stan vneti, čvrsti v peresu, odločnega značaja itd. in take lastnosti znajo povsod ceniti, kjer količkej marajo za povzdigo šolstva, samo v Ljutomeru je to drugače. Naj krajni ali okrajni šolski svet še tako dobre sklepe naredi, to vse nič ne pomaga, g. glavar se je sam izrekel, da on zna tem sklepom moč podati in odvzeti, potem pa je. K čemu tedaj krajnih in okrajnih šolskih svetov! Na dveh razrednih šolah pri sv. Križu in Mali nedelji, nemamo podučiteljev, na enorazrednej šoli v Cezanjevcih manjka nam uže skoro črez eno leto jedini učitelj. Kompetiral je za to službo jeden izvrsten učitelj, ki je uže v Ljutomeru služil, rodóm je iz Štajera, ali ker pa je tudi Slovenec, ne sme v Cezanjevcih službe dobiti, drugzega uzroka ne poznamo. Postavljen je začasno neki iz preparandije izpuščen neizšolani učenec, ki se je, kakor čujemo z otroci sam igral itd. Tako tedaj naše šolstvo od tistega časa, ko smo novega c. kr. glavarja dobili napreduje. Drugi prijatelj šole je glavarjev pisac gosp. Nemec, ta si je zdaj, ker je postal ud krajnega šolskega sveta v Ljutomeru za nalogo vzel, v prihodnje po učiteljih pljuvati, on si uže domišlja, da mu je nazadnje vse slobodno. Zavetje mora uže pekako imeti. Tretji prijatelj je novoizvoljeni ud kmet Košir iz Stročje vasi. Silno vojsko agitacije nastopil je pod devizo: z babami proč, čemu toliko šol, dvorazredna šola mora v Ljutomeru biti, kakor poprej, drugo je vse preveč. In zmagal je. Žalostna ti majka. (Državni poslanec za Ljutomer bi torej moral javno in ostro stigmatizirati v državnem zboru kako c. kr. okrajni glavar v Ljutomeru slovensko šolstvo zatira. Večina šol-

skega sveta mu bode gotovo vse natančne date poslala. Uredništvo „Slov. Tednika“.)

— (Iz Celja) se nam piše 6. oktobra: (Učiteljska beseda.) Dan za dnevom beremo v slovenskih listih, kako se nagledujejo oni slovenski učitelji, kateri se še zmirom neustrašeno potegujejo za prave naravne in pedagoške principe po svojih slovenskih šolah. Radi tega nismo domoljubi pričakovali, da imajo učitelji Slovenske-Štajerske še toliko srčnosti, da se bodo zbrali v našem nemčurkem mestu k slovenskemu shodu, da bodo osnovali besedo s slovenskim značajem. Beseda učiteljska včeraj bila je res krasna in delala je čast osnovelem. (O zboru vam hoče gotovo kakov strokovnjak poročati.) V dvorani „pri belem volu“ zbralo se je nad 200 oseb, učiteljev, domoljubov, precejšnje število gospic, dijakov itd. Celjska godba je svirala razne komade iz oper, narodnih pesni itd., a gg. učitelji — pevci so pod vodstvom g. Škofleka, narodnega učitelja z Vranskega, lepo popevali, zlasti nekatere pesni so posebno ugajali zbranemu občinstvu, n. pr. „Slovan“, „Mili kraj“. — Med krasno ubranim petjem in godbo mineval je hitro čas; še prehitro, dasiravno je bilo občinstvo še čez polnoč zbrano. Z navdušenjem so bile tudi sprejete napitnici g. Lapajna na navzočne domoljube, kakor so bili: g. dr. Kočevar, Kapus, Kavčič in drugi in g. Pernišek na slovenska skladatelja, gospoda doktorja Gustav in Benjamin Ipavic. Res, bog naj živi še mnogo let take domoljube in take narodne učitelje, ki se v takih shodih tako bratovsko združujejo.

— (Deželni odbor kranjski) je na prošnjo podpiralnega odbora ljubljanskega podaril več stare obleke iz prisilne delavnice za pribegle Bošnjake in Hercegovce.

— (Iz Logatca) se nam 6. okt. piše: Tatovi so pri tukajšnjem trgovcu J. Brusu v noči 5. t. m. ulomili v prodajalnico, odnesli so za zimo pripravljeno sukno in nekoliko denarja, ter napravili skupne škode 500 gl.

— (Požar.) Iz Polja dné 7. oktobra se nam piše: Preteklo noč okolo pólu noči

je v zgornjem Kašlju ogenj nastal, ki je vpepelil eno hišo s hlevom in podom vred. Vsi poljski pridelki, klaja in drug živež je zgorelo. Fabriška brizgalnica iz Bevc je bila hitro na mestu; tudi požarna straža iz Ljubljane se je pripeljala. Kako da je ogenj prišel, to se ne vé. Gospodar, sicer premožen mož, nij bil zavarovan. Ogenj so najprej zapazile kokoši, ki so začele vpiti in so tako ljudi zbudile.

— (Iz Gorice) se nam piše 1. okt.: Ostrupila se je vsled lastne neprevidnosti neka žena, ki je poslovala v veliki lekarnici na Travniku. Pospravljala je in čistila v magacinu, kder imajo lekarsko zalogo, videla v eni steklenici neko pijačo in misleča, da je za piti, jo popije, a bil je strup. Slugi jo opozorijo, da je spila strup in jo takoj v bolnišnico odpeljejo, kder je kljubu vsem protistrupu jej danim lekam denes umrla.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V finančnem odseku avstrijske *delegacije* je 4. oktobra vojni minister baron Koller v imenu vojske toplo zahvalo izrekel za visokosrčno dovoljenje stroškov, ki so potrebni za napravljenje novih kanonov. Armada avstrijska odslej ne bode več v tretjič močnejšemu orožju nasproti stala. Nalčnik odsekov, Herbst, je odgovoril, da naj vojna uprava iz tega sklepa, da vodi isto domoljubje odsekovega sklepa, dasiravno terjajo oziri na slabo denarno stanje, kolikor mogoče štediti (ali šparati).

V Černovici je 4. oktobra deželni predsednik bral pri slavnosti zbranim velmožem cesarjevo pismo, ki se zahvaljuje za izkazovano lojalnost in zvestobo cesarske vladavini. — Minister Stremayer je pri odpreti novega černoviškega vsenčilišča govoril zopet o studencu nemške vednosti.

Za *pribegle* Bošnjake in Hercegovce je potrosila naša država, kakor je Andrassy delegatom povedal, že čez en milijon goldinarjev.

Vnanje države.

Iz *Pariza* se javlja, da je naša cesarica, ki se je nekoliko dni mudila tam, pustila za uboge v Parizu 5000 frankov.

„N. Fr. Pr.“ citira sledeče, njej nedopadljive besede *ruskega* „Golosa“, ki

piše: „Veselilo nas je, ko so „bratje Slovani“ l. 1867 k nam prišli, kder so dobro obedovali; hiteli smo jim naproti. Ali vstaja — nij nikakor vesela družba pri vinu in pri uapitnicah; tu so požari, tu je klanje in lakota, vdove in sirote! In kaj nas to briga? bode se reklo, a istina se ne da tajiti, da smo vendar-le Slovani. More se solidariteta mej Slovani odvrčati, zatajiti, a vendar ne izkoreniniti. Stanje Slovanov v Avstriji in Turčiji postaje za nas osodepolno in silno. Kar Slovanom slabega napravljajo, to nam napravljajo, z jedno besedo: ali mi hočemo, ali nečemo, ne da se tajiti, da je z osodo turško-avstrijskih Slovanov tudi naša osoda zvezana.“

Nemški Turki

v Ljubljani ne nehajo prav po pijansko psovati na Jugoslovanstvo. — Ko smo mi ondan ostro grajali te sorte pisanje nekaterih nemških časnikov, bili smo konfiscirani, in ljubljanska sodnija je pritrdila državnemu pravdnistvu, ki je govorilo, da mi na drugo narodnost ščujemo ali hujskamo. Ali če se na nas in našo slovansko narodnost od nemške in nemškutarske strani še tako surovo hujska, nema državno pravdnistvo nobenega paragrafa — in vendar bi bili mi zopet konfiscirani, ko bi kako dvombo o tem izrekli, ali je Avstrija za nas pravna država, ali ne.

Tako na primer „Laibacher Tagblatt“, organ kranjskih nemškutarjev, psuje pod naslovom „zur südslavischen wechselseitigkeit“ vtorek 5. oktobra s temi-le izrazi. Sedanji upor je pokazal samo najgrše strani človeškega značaja (die hässlichsten Seiten des menschlichen Charakters), surovost in razdivjanost (die Rohheit und Verwilderung) tamošnjih prebivalcev. „Von etwaigen nationalen Tugenden, von Begeisterung für Freiheit, von der gerühmten südslavischen Wechselseitigkeit ist blutwenig zu verspüren. Es ist Blut- und Beutegier, der rohe, thierische Instinkt, . . . oder wo man sich nicht persönlich am Kampfe betheiligt, schlaue Berechnung, Zweideutigkeit, Doppelzüngigkeit und die frechste Verlogenheit,

die sich in ihrer ganzen nationalen Urwüchsigkeit breit macht.“ Tako in v tem tonu zabavlja nemški novinar, ki zastopa interese ustavoverne stranke, to je ton omikanega Nemca, kadar o nas Slovanih govori.

Mi ne želimo, da državno pravdnistvo konfiscira te nemške surovosti in neotesanosti, ne, tiskovno svobodo terjamo mi za vse, tudi za svoje protivnike, ker mi nismo tako liberalni kakor Nemci in nemškutarji, ki so liberalni sami za sebe. Mi smo le konstatirali. In gospodje, katerim je naš konfiscirani članek: „avstrijsko-nemško časopisje in Slovan boritelj“ v roko prišel — ta naj pri merjajo, kaj ne smemo mi pisati o nemškem novinarstvu in Nemcih in kaj sme Nemec o nas Jugoslovanih!

Sicer pa kar se stvari same tiče godi se nam Slovanom tako kakor — zaslužimo! Mehak, mehak, mehak, povsod mehak je Slovan, kaj čuda, da more in si upa po njem, kdor ima čas!!

Narodne občine.

V enem dopisu iz Krškega je naš list poročal, da je mesto Krško, katero je bilo dosedaj vedno nemškutarsko zastopano, dobilo narodno večino v občinskem zboru in na čelo vodstva občinskega poslovanja narodnega župana v osobi g. V. Pfeiferja. To nas veseli, ker kaže, da kakor smo tu pridobili zopet jedno mesto za narodno idejo, tako bode s časom naša reč napredovala tudi drugod. Pred malo leti bi ne bil nihče mislil, da bode že letos mogoče videti v prej tako ponemškutenem gnezdu kakor je Krško bilo, naroden slovensk občinski zastop. Ravno tako upamo čez nekoliko let tudi v družih mestih in krajih, kjer se do sedaj priseljeni Nemec in potujčen birokrat v gospodarstvo nad domačini Slovenci delita, doseči narodne večine, kajti naše moči in število Slovanstva zavestnih naših pristašev raste, — v tem prepričanju nas ne moti nobena nemčurska zmaga a la famozne volitve v trgovinsko zbornico. — Vendar o tem nismo bili na-

menjeni govoriti, nego izprožiti smo hoteli zopet misel, katero je baš krška pridobitev ponovila v nas.

Gledajmo, da povsod imamo narodne občine. Občina je prva organizacija, in vsak narod le organiziran izvojuje svoje pravice in svobode. Zatorej je važno, v čegavih rokah je občinska oblast. To se čuti pri volitvah, pri sestavljanju volilcev in porotnikov, pri gospodarstvu in razdeljevanju občinskega premoženja itd. Nij torej prav, če se marsikje pušča, da je župan kdor hoče, ali morda celo oni, katerega c. kr. glavar ali njega brič hoče. Naj se povsod gleda, da na to pride odločno naš naroden človek. — Ravno tako pa nij rodoljubno, če se narodni možje, ki imajo sposobnosti in zagnanost svojih soobčanov, odpovedujejo mestu občinskega predstojništva ali županstva, strše se ali dela in potov, ali pa sitnosti itd., ter so tako krivi, da občina pride ali v nenarodne ali pa v dvomljive roke. Ne le, da je greh v taci razmerah odpovedovati se, — še kandidirati je treba in prizadevati si, a ne čakati in čestiti se dati: „če mi bodo volilci čast izkazali“ itd.

Po raznih krajih Slovenije se baš sedaj vrše ali pripravljajo občinske volitve, ali volitve županov. Za to menda naša opomba nij neumestna in pričakujemo, da bodo vsi zavestni rodoljubi po njej ravnali se. Kajti ko bi mi imeli vse občine narodne, ej potem imamo tako organizacijo, da nas ne bi bilo mogoče pri nobenih volitvah zmagovati.

Občni zbor „narodnega društva.“

Slovensko politično „Narodno društvo“ je imelo 3. oktobra svoj letni redni občni zbor.

Predsednik dr. Vošnjak poroča o društvenem delovanju v prvem letu njegovega obstanka. Odbor je razposlal udom politično brošuro „Slovenci i državni zbor“, katera je bila v 3000 iztisih tiskana. Pri tej priliki omenja predsednik drž. poslanca g. V. Pfeiferja, ki je izdatno pripomogel k izdanju brošure, pla-

čavši znamenit del tiskovnih stroškov. Pri volitvah za trgovinsko zbornico kranjsko je „narodno društvo“ zedinilo se z drugimi slovenskimi društvi, tako da so bili skupno kandidati postavljeni, žalibog, da ne z vspehom, a uzroki so zunaj nas, vsem poznani. Društvo ima čez 500 udov, a želeli bi bilo, da bi poverjeniki točneje pobirali letne doneske, ker bliža se čas, ko bode društvo zopet delati moralo. Odbor je sklenil, da tudi za 2. društveno leto izda kratko politično brošuro. Priprave se uže delajo in če ne bode posebnih ovir, izide brošura tekom tega leta. Ker je še nekoliko iztisov lani izdane brošure pri poverjenikih, pooblaščuje se odbor, da sme te ostale iztise brezplačno razdeliti.

Iz poročila blagajnika gosp. Oblaka je razvidno, da je društvo imelo 214 gld. dohodkov, 140 gld. tiskovnih in 18 gld. drugih stroškov, v blagajnici pak ima sedaj 55. gold. Kadar udje zastalo letnino pošljejo, bode blagajnica bolje stala.

G. Turk in Hren omenjata način, kako bi se laglje zastala letnina poterjala, kar se odboru naloži na znanje vzeti.

V novi odbor so bili voljeni: za predsednika dr. Vošnjak, za podpredsednika dr. Zarnik, za denarničarja koncipient Oblak, za tajnika urednik Jurčič, za odbornike gg. posestnik Bavdek iz Udmata, hišni posestnik Fr. Hren, trgovec Fr. Kolman, državni poslanec V. Pfeifer, advokatorski koncipient Iv. Tavčar in trgovec H. Turk.

Vstaneke v Hercegovini in Bosni.

Dunajskeje „Deutsche Zeitung“ piše njen dopisnik iz planine Pastirevo 22. sept.: Jedna glavnih oseb je Slovenec Merlak. Nekaj čez srednjo velikost visok, z rujavim obrazom in temno brado, v francoske obleki, z zelenimi lovskimi nogavicami in usnjatimi škornji, je podoben bolj štajerskemu posestniku. Dalje pravi nemški dopisnik, da se Merlak ne razumeje popolnem z vstaši, ker je slovenščina od srbščine precej (betächtlich) različna. (V malo duh se more popolnem razumeti. Ur.)

Dopisnik največjega časopisa „Times“ piše pogovor s črnogorskim knezom Nikolom sledeče: „Predno sem zapustil Cetinje imel sem avdijenco pri knezu Nikolaji, pri kateri priliki je on izrekel nekatere reči, ki so za angleško občinstvo gotovo tem več važne, ker je moralična moč Črnogore za vstajo gotovo dosta velika, da njena akcija jako odločuje. Ko bi se knez odločil pomagati vstašem, ali tako kakor se ujema z internacijonalnimi postavami, ali pa tem postavam vendar le malo nasprotno, megel bi to le tako dolgo izvrševati, dokler bi njegovi fondi in njegove zaloge ne onemogle, in toliko njegovih podložnih, kolikor bi jih le odpuštili hotel, bi se takoj pridružila vstaji. — Vse to bi on lahko storil, a ne bi mu bilo treba več storiti, kakor, kolikor denes Avstrija stori: Denes je gotovo več Bokeljev nego Črnogorcev v vrstah vstašev, in jaz imam uzrok verovati, da je pred nekaj dnevi bilo izbarkano v nekej avstrijske luki in na nekej avstrijske ladi 500 pušk za vstaše; iz tega razvidim, da je Avstrija vstaji ravno tako prijazna kakor Črnogora. Knez se je izrazil neprijazno zaradi nedelavnosti Srbije in rekel, da je pripravljen in voljen s Srbijo delati, samo ko bi bila za to sama malo več volje kazala, in da se on kljub željam in siljenju svojega naroda ne čuti, opravičenega sam Turčiji napovedati vojno. Njegovi vojaki so res organizirani, preskrbljeni z novimi puškami z zadankami in z artilerijo, mej tem ko so 1862 samo stare albanske gladke puške imeli. Municije ima dosta in ne boji se v gorah nikake premage in tudi ne od vse sedaj vojevalne turške vojske. Naloga svoje dolžnosti zvestega vladarja pa je zabranjevati nepotrebno prelihanje krvi svojega naroda, in on je, spominjaje se, da so njegovi ljudje, akoravno so 1862 svoje doline proti 60.000 Turkov branili, in osem mesecev sami vojevali, končno bili prisiljeni mnogim sredstvom porte upogniti se, ker pošlo jim je strelivo in ubitih je bilo 3000 Črnogorcev ne da bi dosegli kakov uspeh. Ako, bi bili Črnogorci tudi sami

prisiljeni bojevati se, mogoče bi bilo, da so sedaj tudi takej osodi izpostavljeni in odgovornost take nevarnosti on nase jemati ne more. Knez odvrča odločno vsakake lakomne namene insurekcije, in izreka, da je voljen, ako države določijo hercegovincem avtonomijo jamčiti z vso močjo njegovega npliva hitremu ugašenju vstaje pripomoči.

Nemogoče mu je pa, kako pomirjenje delati v tej zadevi, ako se ne dajo vstašem dobra zagotovila. Vstaši so mu sorodni narod, pričakovali so od njega najmanj moralične podpore in te jim odreči ne more. Njegov narod bi stopil kakor jeden mož njemu na stran, ako gre še dalje.

O bitkah, v katerih so 28. in 30. septembra vstaši Turke pretepli, ima „Nenes Wiener Tagblatt“ sledeči telegram iz Prapatnica-Ravnega preko Dubrovnika poslan. Glasi se: 28. septembra od 8. ure zjutraj do 4. po polu dne bil je hud boj pri Prapatnici. Jedno kolono, ki je iz Kleka sem prihajala in živež vozila, napali so naši vstaši. Turški vojaki, kateri so živež stražili, bili so po kratkem boji premagani, in vstaši so zagnali celo kolono čez Gradac nazaj. Mej tem primaršira od Mostara in Ljubinje turška vojska provijantnej koloni na pomoč. Novo došla vojska napade vstaše za hrbtom, a zadene na močan odpor, in Turki so bili prisiljeni, po hudem boji zopet nazaj umakniti se. Turkov bojevalo je 2200, vstašev pak od 700 do 800 mož pod vodstvom Ljubobraticevim, Pavlovičevim in Andjeličevim. Turki, kateri so bili na begu izpostavljeni pravemu klanju, bilo je 400 mož mrtvih in ranjenih. Mej njimi jeden bim-baša. Vstaši so pribojevali 120 pušk in vojno kaso z 20.000 turških lir. Vstašev je 10 mrtvih in 40 ranjenih. Vstaši so ostali gospodarji na bojišči, kjer so v noči od 29. do 30. kampirali. 30. korakali so v Ravno, kjer je tudi njih tabor. — Iz Dubrovnika pak se 2. okt. istemu listu brzojavlja, da je iz Ravnega pripeljanih bilo 17 ranjenih vstašev, katere dr. Pivanović (ali Givanović) zdravi.

Iz Makarske v Dalmaciji pišeta prijatelju v Ljubljano ona dva stavca, ki sta šla zadnja v Hercegovino, Slovenec Karel Simončič in Švicar Vut, da sta šla 31. sept. čez mejo k Hubmajerjevi četni. V Spljetu sta se sešla z dvema Črnogorcema, vstašema, in se k njima pridružila. Simončič piše dalje s temi-le svojimi besedami: „Sprejeli so nas v Makarski kot bratje. Mene je Črnogorec predstavil kot Slovenca. Videl bi ti, kaj da uže beseda Slovenec tu pomenja! Iskreno so mi vsi podali roko. Hvalili so nas Slovence, akoravno jaz dosedaj nijsem dokazal še nič, a na mojo vero, dokazati čem da sem Slovenec, ki ima srce na pravem mestu“. (Bog daj srečo Ur.)

V dalmatinskem „Narodnem listu“ čitamo iz granice Kninske: „Nij istina, kar pišejo neki taljansko-avtonomaški listi, da je Hubmajer šel iz Zubcev zaradi neurejenosti vstaških čet ki so tam. Hubmajer je bil pozvan kot veljaven vodja, da upravlja vstanek takaj onstran granice. Prišel je precej dragovoljno in sedaj je uže na glavi svoje vojske. Da ga bog pomože i sreča junačka!“ — Dalje prinaša isti list sledeči dopis od Neretve od 29. p. m. Mostarski Turci skupljujejo 20.000 cekinov, katere hočejo darovati Sever-paši, ako mu bode moč pokončati vstaše. Jeden Mostarnin je prosil za to svrhu novce na posojilo pri nekem našem trgovcu, a odgovoril mu je, da nij cekina pri dalmatinskih narodnjakih, katere bi podarili krvopivcem naših bratov.

Stvari na Srbskem zanimajo vse liste. Kolikor se da sedaj videti, zmagal je v Belgradu bivši vojni minister oberst Protić, ki je knezu prigovarjal, naj ne napoveduje vojne, ker Srbija nij dovolj pripravljena. Ristićevo ministerstvo je hotelo udariti, kakor brž bi bile potrebne priprave gotove. Torej je moralo odstopiti, ko je knez sam 4. t. m. v skupščino prišel in razložil pri zaprtih vratih, zakaj vojna s Turki nij mogoča. Kakor je videti, je večino prepričal, momentanno. Da bi bil Ristića intriganta

imenoval, to so najbrž fabule nemških in magjarskih listov.

Ker je dva dni prej padel tudi turški vojni minister Hussein-Avni-paša, kateri je bil močno bojevit in je bil pri volji, sam vojno s Srbijo začeti, ter je moral prostor narediti miroljubnemu Mahmud-paši, na katerega ima ruski poslanik Ignatiev velik vpliv, sodi se sploh, da za vsem tiči Rusija. Njej je ves vstanek prezgodaj prišel, tudi ona nij še pripravljena, z vojno reševati iztočno pitanje. Za to je potiskala v Belgradu, in Cetinji in Carigradu, in kakor (včasih oficijoznim dunajskim glasom služeči) „Wien. Tagbl.“ piše, razdelila je Rusija darove: Črnogora bode smela prosto barkati v luki Antivarskeje, Srbija dobi želeno zvezo z železnico, Rumunija dobi luko v Črnem morji, raji pak hoče Rusija za zdaj neke „reforme“ in polajšanje od Turkov dobiti, celó solastnik judovske „N. Fr. Pr.“ jud baron Hirsch, zidalec turške železnice, dobi nekaj, — le Avstrija prazna odide!

Ali je sedaj konec vstanka? vpraša glasilo hrvatske narodne stranke, „Obzor“, in odgovarja z: *ne!* Če Srbija nij še pripravljena, naj se pripravlja čez dolgo zimo. Hercegovci in Bošnjaki puške ne bosta položila, turškim obljubam ne verjela. Ves svet se mora čuditi, koliko in kega posla so vstajniki do sedaj zadali Turškeje, ki ima velike vojske, Krupove kanone, puške straguše, a oni nič nimajo, kot junaško srce, v katerem gori sveti ogenj za svobodo. Kdo more lažje prezimiti, Hercegovci ali Turčini? Nihče se nij nadejal vstanku, nihče ga nij pripravljaj. Zima je dolga in bodo bratje pripravili, kar dosedaj nijso mogli. In Evropa bode potem z drugim očesom na nje gledala, na njihovo junaštvo in mučeniško kri, za križ prelito. Vstrajati treba!

Iz Peterburga čitamo v „Glasu Črnogorca“ sledeči dopis: Hitim, da vam javim, da se tukaj dosta dobro zbira denar za hercegovske in bosenske begunce. Takajšnje

društvo za ranjenike, ki je pod pokroviteljstvom same carice Marije Aleksandrovne, darovalo je Hercegovcem 10.000 rubljev...“

Iz ruske Moskve se poroča, da je deželni zbor ruskega orelskega okraja votiral 5000 rubljev za Hercegovince in Bošnjake. Izreka se ob jednem upanje, da bodo tudi drugi ruski okraji spomnili se, da so slovanski.

Iz Sarajeva glavnega mesta Bosne se „Obzoru“ piše, da se katoliški duhovniki ali fratri nič kaj častno ne obnašajo, zato jim dopisnik na srce poklada „baciti na stranu kastična pitanja“, ker „ako se plaše zbog svojih privilegij, onda je to vrlo malodušno nepatriotično i nekrščanski.“ Oni s svojim „ležanjem ne bodo osvobojenja zaprečili, ali s svojim udeleževanjem bi mogli mnogo pomagati. — „Sicer — pravi dopisnik — se naše čete povsod dobro držé. Popa Žarka čete so v nekoliko bojih Turke potokle, na stotine je ranjenih sem prinesenih. Turci so kakor poparjeni, nikjer ne čuješ nobene pesni, nikjer veselja, vse je jadno.“ Tudi ta dopisnik dalje pripoveduje, da je turška vojska strašno slabo oskrbljena z živežem in obleko.

Da bodo tudi Bolgari na spomlad vzdignili se na Turke, ako se Hercegovci čez zimo držé, verjetno je iz sledečega dopisa v „Pol.“: Bulgari mislijo, da njih osoda je odvisna od osode vstanka v Hercegovini. Turške oblasti so Bulgarom nasproti naenkrat nenavadno mehke in uljudne postale. Ali hajduki bulgarski v Balkanu se množé pri Slivnu, Trojanu, Šumnu; nihče jih ne nadleguje in pričakuje pomoči še od vseh krajev. Pri Plevnu so krščanski in mohamedanski Bulgari skupaj držali in Čerkeze zapodili. Turška vlada Bulgarom vse obeta, iz strahu, da ne bi tudi vstali.

Razne stvari.

* (Petič trojčke) je porodila neka žena na Češkem v mestu Plzen-u. Žena je stara 23, mož pa 26 let. Otrok imata sedaj 12 dečkov in 1 deklico, vse čvrste in zdrave. Dva dečka sta umrla.

* (Nesreča na železnici.) Na češkej zapadneji železnici je vlak pri Veraunu iz šin skočil in mašino je svojim vagonom vred tri sežnje globoko pala. Vozovi, v katerih so bili popotniki, ohranili so se nepoškodovani na jezu.

* (Otomanska banka pokradena) Iz Carigrada se 21. p. m. javlja „Cesarska otomanska banka je žrtev neke predrzne in ravno tako zvito izpeljane tatvine v znesku 94.921 lir (850.000 gld.) Neki konsorcijum mešetarjev in kasirjev rojenih Armenijcev manjšali so v teku petih let premoženje zlata na ta način, da so z zlatom napolnene bankine žaklje zmenjavali s srebrnimi medjidi. Tudi so ukrali 2004 obligacij turškega posojila od 1869, katere so vložili privatne osebe. Goljufijo so zapazili vsled natančne revizije. Od denarjev bode težko še kaj nazaj dobiti, mej tem ko se bodo vrnille pri avstro-otomanski banki in drugih hišah prodane obligacije, proti plačilu 18.900 lir. Najbolje kompromitiranega kasirja ukradene banke, Miguerdić Simonovića, kakor njegovega pomagalec Stefana Sapasijana so takoj spravili pod ključ. Pred sodnijo nijsa tajila nedolžnost, protestirala pak sta energično proti dolženju „kraje“ kar sta le „zmikala“.

* (Nesreča na morji.) Parobrodna ladija „Bayer“ iz Lübecka je na potu v Kopenhagen 3. okt. na morji užgala se in zgorela. Izmej 25 popotnikov je samo jeden rešen. Od pomorščakov je 11 mož smrt storiło. Kapitan in krmitelj sta rešena.

Tržne cene

v Ljubljani 6. oktobra t. l.

Pšenica 5 gld. 30 kr.; — reš 3 gld. 60 kr.; — ječmen 2 gld. 40 kr.; — oves 1 gld. 90 kr.; — ajda — gl. — kr.; — prosó 2 gld. 40 kr.; — koruza 3 gld. — kr.; krompir 1 gld. 60 kr.; — fižol 4 gld. 80 kr.; masla funt — gld. 53 kr.; — mast — gld. 48 kr.; — špeh frišen — gld. 40 kr.; — špeh povojen — gld. 42 kr.; jajce po 2½ kr.; — mleka bokal 10 kr.; govednine funt 27 kr.; — teletnine funt 25 kr.; svinjsko meso, funt 28 kr.; — sena cent 1 gld. 25 kr.; — slame cent 1 gld. 30 kr.; — drva trda 6 gld. 80 kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Loterijske srečke.

V Gradcu 2. okt.: 18. 51. 77. 36. 9.
Na Dunaji 2. okt.: 9. 46. 18. 71. 14.